

\ Raadsvoorstel

Zaak 670283

Onderwerp:	Omgevingsvisie Voerendaal (incl. Nota van zienswijzen)
Openbaarheid:	Openbaar
Portefeuillehouder:	Wethouder Keijbets
Datum Raad:	1 oktober 2026

\ Samenvatting

Sinds 2025 werkt de gemeente Voerendaal aan een nieuwe omgevingsvisie. De omgevingsvisie is een verplicht instrument op grond van de Omgevingswet en wordt vastgesteld door de gemeenteraad. In de visie legt de gemeente haar ambities en beleidsdoelen voor de fysieke leefomgeving op de lange termijn vast. De omgevingsvisie is zelfbindend voor de gemeenteraad en geeft richting aan de verdere uitwerking van het gemeentelijk beleid. De visie bevat geen rechtstreeks bindende regels voor inwoners, ondernemers of andere bestuursorganen.

Met de omgevingsvisie legt de gemeente Voerendaal een samenhangende en duidelijke koers vast voor de ontwikkeling van de fysieke leefomgeving. De visie is in nauwe samenwerking met inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners opgesteld en biedt richting aan toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen en beleidskeuzes. Ook uw raad is gedurende het proces op verschillende momenten betrokken en heeft richting gegeven aan de inhoud van de visie. Daarmee vormt de omgevingsvisie een herkenbaar afwegingskader en draagt zij bij aan een koersvaste en betrouwbare overheid.

De ontwerp-omgevingsvisie heeft van 4 juni tot en met 16 juli 2026 ter inzage gelegen. Tijdens deze periode zijn tevens bijeenkomsten georganiseerd voor inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners. De ontvangen zienswijzen en reacties zijn zorgvuldig beoordeeld. Een deel hiervan heeft geleid tot inhoudelijke en tekstuele aanpassingen van de visie. De beantwoording van de zienswijzen en de daaruit voortgekomen wijzigingen zijn opgenomen in de nota van zienswijzen. Het college heeft ingestemd met de aangepaste omgevingsvisie en de nota van zienswijzen. Beide documenten worden met dit voorstel ter vaststelling aan uw raad voorgelegd.

Het project 'Omgevingsvisie Voerendaal 2040' is uitgevoerd overeenkomstig het Plan van aanpak omgevingsvisie, dat op 8 juli 2025 door het college is vastgesteld. Op basis hiervan zijn twee externe partners geselecteerd: één partner voor de begeleiding van het participatieproces en één partner voor het opstellen en vormgeven van de omgevingsvisie en de bijbehorende tussenproducten. Het participatieproces is begeleid door Braining the Future. Haskoning heeft de opgehaalde inbreng, bestaande beleidskaders en overige relevante informatie verwerkt in de ontwerp-omgevingsvisie en de uiteindelijke omgevingsvisie.

\ Conceptbesluit

De gemeenteraad van Voerendaal,

gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders;

gelet op artikel 3.1 van de Omgevingswet;

besluit:

1. de nota van zienswijzen vast te stellen;
2. de Omgevingsvisie Voerendaal 2040 vast te stellen en het college opdracht te geven de Omgevingsvisie Voerendaal 2040 overeenkomstig de wettelijke vereisten bekend te maken en te publiceren.

\ Grondslag

Gelet op artikel 3.1 van de Omgevingswet.

\ Aanleiding

Wettelijk

De omgevingsvisie is een verplicht instrument op grond van de Omgevingswet en vormt het strategische kader voor de fysieke leefomgeving van Voerendaal tot 2040. Met de vaststelling ervan voldoet de gemeente aan haar wettelijke verplichting. Tegelijkertijd beschikt zij hiermee over een samenhangend en richtinggevend kader voor toekomstige ruimtelijke en maatschappelijke ontwikkelingen.

Doelstellingen gemeente

Met het project omgevingsvisie streeft de gemeente Voerendaal de volgende doelstellingen na:

- Het formuleren van een samenhangende en duidelijke visie voor de fysieke leefomgeving;
- Het opstellen van een omgevingsvisie in nauwe samenwerking met inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners;
- Het bijdragen aan een koersvaste en betrouwbare overheid;
- Het richting geven aan toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen en beleidskeuzes.

De omgevingsvisie dient:

- Te voldoen aan artikel 3.2 en 3.3 van de Omgevingswet;
- Integraal en strategisch van aard te zijn;
- Richting te geven aan ruimtelijke en maatschappelijke opgaven;
- Digitaal publiceerbaar te zijn in het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO).

De Omgevingsvisie Voerendaal 2040 'Leefbare dorpen, krachtig landschap, verbonden regio' schetst de langetermijnvisie voor de ontwikkeling van de gemeente Voerendaal. Deze visie fungeert als strategisch kompas voor ruimtelijke en maatschappelijke keuzes en biedt richting voor beleid, zonder concrete projecten vast te leggen.

Inhoud omgevingsvisie

De kern van de visie is 'goed voor elkaar': zowel sociaal als fysiek. Dit betekent sterke gemeenschappen, een gezonde samenleefomgeving en een goede regionale verbinding.

De visie is opgebouwd rond drie hoofdambities.

1. Sterke, verbonden en veerkrachtige Voerendaalse gemeenschappen

Deze ambitie richt zich op het behouden en versterken van sterke, verbonden en veerkrachtige gemeenschappen in Voerendaal. De gemeente wil aantrekkelijke woonkernen behouden waar mensen zich thuis voelen, elkaar ontmoeten en passende toegang hebben tot voorzieningen. De gemeente zet in op voldoende woningen, met aandacht voor doorstroming en verschillende doelgroepen. Voorzieningen blijven zoveel mogelijk dichtbij of goed bereikbaar in de regio. Daarnaast legt de gemeente de focus op gezondheid, sociale samenhang en veiligheid. De gemeente stimuleert een actieve gemeenschap en werkt samen met inwoners en organisaties.

2. Een landschap om trots op te blijven: groen, gezond en vol geschiedenis

Het landschap en het rijke erfgoed vormen de basis voor identiteit en leefkwaliteit van Voerendaal. De gemeente zet in op versterking van natuur, biodiversiteit en waterbeheer. Klimaatadaptatie speelt een belangrijke rol, met aandacht voor wateropvang, vergroening en het tegengaan van hittestress. Ook de energietransitie wordt zorgvuldig ingepast in het landschap, waarbij de gemeente rekening houdt met de bestaande kwaliteiten. De gemeente zet in op het behoud en het beter beleefbaar maken van het erfgoed. In het landelijk gebied streeft de gemeente naar een balans tussen landbouw, natuur, recreatie en nieuwe functies.

3. Brede welvaart en toekomstkansen voor alle generaties

Voerendaal zet in op het behouden en verbeteren van de bereikbaarheid en op een goede aansluiting bij de regionale economie. De gemeente stimuleert duurzame en veilige mobiliteit, met aandacht voor fietsverkeer, openbaar vervoer en de bereikbaarheid van voorzieningen. Ook zet zij in op onderwijs, talentontwikkeling en aansluiting op de regionale arbeidsmarkt. De lokale economie blijft kleinschalig en passend bij de identiteit van Voerendaal. Recreatie en toerisme worden ontwikkeld in balans met het landschap en de leefkwaliteit.

De opgaven waar Voerendaal voor staat, overstijgen de gemeentegrenzen. Samenwerking met onze partners in de (Eu)regio is daardoor essentieel om opgaven zoals woningbouw, mobiliteit en klimaat aan te pakken.

In de visie worden vier belangrijke opgaven beschreven waar Voerendaal tot 2040 extra aandacht aan geeft. Het betreft de volgende opgaven:

- Een toekomstbestendig landelijk gebied
- Een toekomstbestendig en passend voorzieningenniveau
- Klimaatbestendige kernen en samenleefomgeving
- Een sterke sociale basis voor een veerkrachtige gemeenschap

Deze opgaven vormen de brug tussen visie en uitvoering. De gemeente gaat na het vaststellen van deze visie aan de slag met het uitwerken van deze opgaven. Dit heeft ook gevolgen voor de gemeentelijke organisatie. Om de ambities uit de omgevingsvisie te realiseren, is het noodzakelijk dat de gemeentelijke organisatie integraal en programmatisch werkt en de samenwerking met regionale en maatschappelijke partners verder versterkt.

Nota van zienswijzen

Het college heeft op 2 juni 2026 de ontwerp-omgevingsvisie vastgesteld en vrijgegeven voor terinzagelegging. Deze heeft van 4 juni tot en met 16 juli 2026 ter inzage gelegen. Op 15 juni is voor inwoners en ondernemers een inloopavond georganiseerd, waar zij vragen konden stellen en een toelichting op de visie konden krijgen. Eerder die dag vond een bijeenkomst plaats voor maatschappelijke en andere betrokken partners.

Uit de ingediende zienswijzen en de overige ontvangen reacties blijkt onder meer dat inwoners en andere betrokkenen graag betrokken willen blijven bij de verdere uitwerking van de omgevingsvisie in vervolginstrumenten, zoals omgevingsprogramma's. Daarnaast zijn verschillende voorstellen gedaan om de visie inhoudelijk en tekstueel aan te passen.

De zienswijzen zijn zorgvuldig beoordeeld. De nota van zienswijzen bevat een overzicht van de ingediende zienswijzen, de gemeentelijke reacties daarop en de aanpassingen die daaruit zijn voortgekomen. Deze aanpassingen zijn verwerkt in de omgevingsvisie. Het college heeft ingestemd met de aangepaste omgevingsvisie en de nota van zienswijzen. Beide documenten worden nu ter vaststelling aan uw raad voorgelegd.

\ Doel

Vaststelling door de gemeenteraad van de nota van zienswijzen en de Omgevingsvisie Voerendaal 2040.

\ Argumenten en kanttekeningen

Argumenten

1. Met de vaststelling wordt voldaan aan de Omgevingswet

Gemeenten moeten uiterlijk op 1 januari 2027 een omgevingsvisie hebben vastgesteld. Met de Omgevingsvisie Voerendaal 2040 geeft de gemeente uitvoering aan deze wettelijke verplichting.

2. De omgevingsvisie biedt een integraal afwegingskader

De omgevingsvisie geeft op strategisch niveau richting aan toekomstige ruimtelijke en

maatschappelijke ontwikkelingen. Zij vormt daarmee een afwegingskader voor beleid, programma's, plannen en initiatieven binnen de gemeente.

3. De visie is tot stand gekomen met inbreng uit de samenleving

Inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en andere partners zijn, in samenwerking met Braining the Future, via een uitgebreid participatieproces bij de totstandkoming betrokken. Via bijeenkomsten, gesprekken en andere participatiemomenten is inbreng uit de samenleving opgehaald. Ook uw raad is tijdens twee themabijeenkomsten, op 11 februari 2026 en 14 april 2026, betrokken bij het participatietraject. De brede inbreng vormt een belangrijke basis voor de ambities en keuzes in de omgevingsvisie.

4. De visie sluit aan bij de kwaliteiten, opgaven en beleidskaders van Voerendaal

Bij het opstellen van de omgevingsvisie is rekening gehouden met bestaand gemeentelijk beleid en relevante lokale en regionale ontwikkelingen. Hierdoor biedt de visie een herkenbare en samenhangende koers voor Voerendaal tot 2040.

5. De wettelijke voorbereidingsprocedure is zorgvuldig doorlopen

De ontwerp-omgevingsvisie heeft gedurende zes weken ter inzage gelegen. Inwoners en andere belanghebbenden konden tijdens deze periode een zienswijze indienen. De zienswijzen zijn beoordeeld en de daaruit voortgekomen wijzigingen zijn in de omgevingsvisie verwerkt.

6. De omgevingsvisie kan digitaal worden gepubliceerd

De omgevingsvisie is voorbereid volgens de eisen van de Omgevingswet en de toepasselijke publicatiestandaarden. Daarmee kan de visie na vaststelling via het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) worden gepubliceerd.

Kantttekeningen

1. De ambities moeten nog nader worden uitgewerkt

De omgevingsvisie beschrijft de hoofdlijnen van het beleid en legt geen concrete projecten of maatregelen vast. Nadere uitwerking in omgevingsprogramma's, het omgevingsplan en ander beleid blijft daarom noodzakelijk. Niet alle wensen en belangen uit het participatieproces konden op het strategische niveau van de omgevingsvisie worden overgenomen. Deze kunnen, voor zover relevant, bij de verdere uitwerking opnieuw worden betrokken.

2. Periodieke beoordeling en actualisatie blijven nodig

Nieuwe maatschappelijke ontwikkelingen en wijzigingen in wet- en regelgeving kunnen aanleiding geven om de omgevingsvisie aan te passen. Daarom wordt minimaal eenmaal per raadsperiode beoordeeld of de visie nog actueel en toereikend is.

3. De uitvoering is afhankelijk van mensen, middelen en samenwerking

De uitvoering van de ambities uit de omgevingsvisie vraagt om voldoende ambtelijke capaciteit, financiële middelen en samenwerking met inwoners, maatschappelijke organisaties en regionale partners. De gevolgen worden bij de uitwerking van programma's, maatregelen en projecten nader in beeld gebracht. Zie voor een verdere toelichting de paragraaf *Financiële, juridische en organisatorische consequenties*.

4. Tegen de vaststelling van de omgevingsvisie staat geen bezwaar of beroep open

De omgevingsvisie is een zelfbindend strategisch beleidsdocument en bevat geen rechtstreeks bindende regels voor inwoners, organisaties of bedrijven. Tegen het besluit tot vaststelling staat daarom geen bezwaar of beroep open. Tegen latere besluiten waarin de visie wordt uitgewerkt, kunnen afhankelijk van het type besluit wel rechtsmiddelen openstaan. Zie voor een verdere toelichting de paragraaf *Juridische consequenties*.

\ Relaties met programmabegroting en/of visiedocument

Programma Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing.

\ Financiële, juridische en organisatorische consequenties

Organisatorisch

Met dit besluit blijft het project binnen de vastgestelde planning.

De omgevingsvisie vraagt om een integrale werkwijze binnen de gemeentelijke organisatie. De visie werkt door in onder meer de omgevingsprogramma's, het omgevingsplan en de beleids- en uitvoeringsprocessen. Dit vereist structurele samenwerking en afstemming tussen de verschillende beleidsvelden. Daarnaast is voldoende ambtelijke capaciteit nodig voor de verdere uitwerking, toepassing en uitvoering van de visie. In september vinden werksessies plaats met medewerkers van de gemeente en Haskoning. Tijdens deze sessies wordt besproken hoe de omgevingsvisie binnen de gemeentelijke organisatie en de dagelijkse werkzaamheden kan worden toegepast.

Financieel

De vaststelling heeft geen directe aanvullende financiële gevolgen. De verdere uitwerking en uitvoering vragen naar verwachting wel ambtelijke capaciteit en mogelijk aanvullende middelen. Deze gevolgen worden per vervolgproduct in beeld gebracht en, indien nodig, afzonderlijk ter besluitvorming voorgelegd.

Juridisch

Met de vaststelling voldoet de gemeente aan de verplichting om uiterlijk op 1 januari 2027 over een gemeentelijke omgevingsvisie te beschikken. De omgevingsvisie is een zelfbindend strategisch beleidsdocument en bevat geen rechtstreeks bindende regels voor inwoners, bedrijven of initiatiefnemers. Tegen het vaststellingsbesluit staat geen bezwaar of beroep open. De visie vormt wel een belangrijk beleidsmatig kader voor toekomstige omgevingsprogramma's, wijzigingen van het omgevingsplan en de beoordeling van initiatieven.

\ Bekendmaking, uitvoering en communicatie

Bekendmaking en communicatie

Na vaststelling door de gemeenteraad wordt de omgevingsvisie bekendgemaakt. De publicatie vindt plaats via de gebruikelijke wettelijke kanalen en via het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO). Daarnaast zal een bericht op de gemeentelijke website worden geplaatst.

Organisaties en inwoners die aan het participatieproces hebben bijgedragen, ontvangen na vaststelling een bedankbericht met een link naar de definitieve omgevingsvisie.

Alle indieners van een zienswijze ontvangen na vaststelling een schriftelijke reactie en de vastgestelde nota van zienswijzen.

Invulling participatie

Voor de totstandkoming van de omgevingsvisie is in samenwerking met Braining the Future een uitgebreid participatieproces doorlopen. Via bijeenkomsten, gesprekken en andere participatiemomenten is inbreng uit de samenleving opgehaald. De verkregen inzichten en aandachtspunten zijn betrokken bij het opstellen van de ontwerp-omgevingsvisie. Vervolgens heeft de ontwerp-omgevingsvisie de formele voorbereidingsprocedure doorlopen en konden tijdens de terinzagelegging zienswijzen worden ingediend.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN VOERENDAAL

namens dezen,
de secretaris,

C.J.H.M. Janssen

Dit document is elektronisch aangemaakt en elektronisch ondertekend.